

MONUMENTNUMMER	:	06-07
ADRES	:	Molenstraat rond 17 Ophemert
DATUM AANWIJZING	:	18 augustus 1998
BESCHERMD DOOR	:	Gemeente Neerijnen
BESCHRIJVING GEWIJZIGD	:	2013
KADASTRAALNUMMER	:	G 1175
NAAM OBJECT	:	
OMVANG OBJECT	:	Oude begraafplaats
HUIDIGE FUNCTIE	:	Begraafplaats (gesloten)
OORSPRONKELIJKE FUNCTIE	:	Begraafplaats
BOUWJAAR	:	1807
ARCHITECT	:	
BOUWTYPE	:	
BOUWSTIJL	:	
TUINKENMERKEN	:	Begraafplaats rond NH-kerk
LITERATUUR / ARCHIEF	:	
OPMERKINGEN	:	Literatuur: Bulletin KNOB, de Walburg Pers jaargang 86, nummer 5, 1987, afbeelding 9 blz. 226.

BESCHRIJVING : In de dorpskom van Ophemert gesitueerde, ommuurde Nederlands Hervormde begraafplaats rond de Sint Martinuskerk. Ommuring beëindigd met ezelsrug en bovendien deels met smeedijzeren hekwerk.

Rondom de kerk ligt een aantal grafmonumenten van voor Ophemert van betekenis zijnde personen.

Ten zuiden van het koor:

liggen op een hoop opgestapeld de restanten van wat eens een hardstenen grafmonument van het geslacht Mackay van Ophemert en Zennewijnen is geweest; vermoedelijk daterend uit 1857. Hardstenen plaat met opschrift: Rustplaats/van het geslacht van/Mackay/van Ophemert en Zennewijnen. In 1844 kwam dit geslacht in het bezit van de heerlijkheid Ophemert. Met name Mr. Aeneas Baron Mackay (1806 1876; ambachtsheer 1854 1876) heeft op humanitair terrein veel betekenis gehad voor de plaatselijke bevolking.

Linksachter de toren:

ligt het uit circa 1890 daterende grafmonument van burgemeester G.A.A.C. Valkis (1807 1890), zonder opschrift. De hardstenen grafzerk wordt omzoomd door een smeedijzeren hekwerk.

Pal ernaast (rechterzijde) ligt de kleinere hardstenen grafsteen van zijn kind met gegraveerd opschrift: "C.G. Valkis/geb 1 july 1835/en overl. 12 mei 1836".

Aan de noordwestzijde van de kerk:

liggen drie hardstenen grafmonumenten gegroepeerd, waarvan twee met smeedijzeren hekwerk.

Een gegraveerd opschrift luidt als volgt:

"De Hervormde Gemeente van Ophemert en Zennewijnen/haren Herder en Leeraar Jacobus Dommissie/geb. te Vlissingen 2 oktober 1855/te Ophemert bevestigd 4 november 1894/en aldaar overl./29 november 1900/Waar Ik ben aldaar zal ook Mijn dienaar zijn/Johannes XII v.26".

Ernaast ligt het hardstenen grafmonument met opschrift: "Rustplaats van Johanna Nahuis van Dijk en Pieter Nahuis/geb 18 2 1834 en 21 12 1906".

Tevens de grafsteen van "Dirkje van Yperen/overl 1909".

Rechts naast de kerk:

het grafmonument ijzeren hek en opschrift: "J.C. Formijne/geb 25 aug 1820/ gest 4 oct 1893/ kerkvoogd ontvanger van gemeente en polder/rentmeester en trouwe raadsman der familie Mackay/ Diep betreurd door allen wier belangen hij met ongeëvenaarde zorg behartigde / In stilheid en in vertrouwen zou uwe sterke zijn / Jesaja 30, vs 15" Pal hiernaast (links) de grafsteen van "Jancenius Jan Formijne 1 11 1827/ 29 3 1913"

Rechts van het koor:

ligt een aantal grafzerken met de jaartallen van links naar rechts en van boven naar beneden:

1900, 1896, 1886, 1871

1916, 1918

1882 1908, 1881, 1880, waarnaast het graf van "Hendrika wed Gobel Valkis/geb 1794" en "W. Willemsen /geb 6 oct 1805/overl april 1873"

Gegroepeerd met opschriften (onderste):

"C.O. van Lienden en echtgenote/geb 1846/overl 1914"

Linksonder: "Gijsbert van Lent/geb 1808/overl 1884"

Boven: "H. Verweij en echtgenote/1821 1877"

Links: "Adriana van Lent/28 3 1843/jan 1923"

Rechts nabij het hek van de begraafplaats:

een aantal gegroepeerde hardstenen grafstenen met gietijzeren hekwerk. Dit betreft graven van de familie Valkis met bijzettingen in 1858, 1852, 1875 en 1893. Twee grafstenen zijn met één fraai gedecoreerd gietijzeren hekwerk omzoomd, waarin ensembles van rouwattributen van L.I. Enthoven en Co verwerkt zijn:

Ensemble van een gekruiste zeis en toorts met een zichzelf bijtende slang, waarop een vliegende zandloper met daarop een vlinder is geplaatst.

De zandloper symboliseert de voortgaande tijd (vergankelijkheid);

de vleugels van de vogel stellen "de dag" voor; de vlerk van de vleermuis "de nacht". De vlinder staat symbool voor de ziel die voortleeft en opstijgt naar de hemel.

De zichzelf bijtende slang, attribuut van Saturnus, is het symbool van de eeuwigheid.

De grafstenen hebben uitgehouwen geprofileerde opschriften:

"Hier rust Jenneke Valkis/geboren 19 februari 1806/overleden

26 juni 1893" en "Robertus Valkis/Oud rentmeester van den kerk van Ophemert 18..

187." (...onleesbaar).

Naast het hekwerk van de ommuurde begraafplaats:

(straatzijde) liggen bovendien drie grafmonumenten met opschriften:

"D.H. van Aalst/geb. 24 7 1847/overl. 3 12 1908/In leven heemraad van de Tielerswaard enz. enz."

"Joh van Aalst 1867 1913/Jan Dirk van Aalst/geb. 24 10 1853/

overl. 22 3 1871/In leven wethouder der gemeente Ophemert"

"A.F. van Aalst 1 oct 1868 7 febr 1901/Om zijn nauwgezette toewijding/diep betreude de Rentmeester van Mr D.J. Baron Mackay van Ophemert/Wie is wijs en verstandig onder U? Die bewijze uit goeden wandel zijn werk in zachtmoedige wijsheid/Jakobus III v.13"

MOTIVATIE : Nederlands Hervormde begraafplaats van Ophemert met ommuring en hekwerk en diverse grafmonumenten van voor Ophemert belangrijke personen, waaronder het grafmonument van het geslacht Mackay (circa 1857) en het grafmonument van burgemeester Valkis van Ophemert (1890).
Van groot belang voor de plaatselijke geschiedenis en bovendien in esthetisch en cultuurhistorisch opzicht van waarde.

VERGUNDE WIJZIGINGEN :